

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller

Jorritsma, Haaije

Portefeuillehouder

Jelle Zoetendal

Kenmerk

Z.21.348652 / D.21.1479057

Vertrouwelijkheid

Openbaar

Onderwerp

stand van zaken Thialf en krediet ijshockeyhal

Onderwerp

stand van zaken Thialf en krediet ijshockeyhal

Voorgesteld besluit

- 1...Kennis nemen van de stand van zaken en de geschetste scenario's voor het duurzaam exploiteren van Thialf.
- 2...Een krediet van € 1.555.274,- incl. btw beschikbaar stellen voor de minimaal noodzakelijke investeringen om de ijshockeyhal in bedrijf te kunnen houden.
- 3...Instemmen met de kaders voor het vervolgtraject.
- 4...De bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

Inleiding

In juni 2020 heeft de raad een overbruggingskrediet beschikbaar gesteld (samen met mede aandeelhouder de Provincie) om Thialf tot september 2022 in bedrijf te kunnen houden. In vervolg op het eerdere herstelplan (juni 2020) is gewerkt aan een actualisatie van het herstelplan als basis voor de procedure om toestemming voor steun van de Europese Commissie te krijgen. Daarnaast is onder de vlag van de commissie Eringa een poging gedaan samen met de belangrijkste stakeholders (Thialf, Topsport Noord, KNSB en NOC*NSF) toe te werken naar een duurzame exploitatie. Dat heeft geleid tot een sterker commitment van de belangrijkste gebruikers van Thialf en tot grotere financiële bijdragen van partijen. Daarmee is echter nog geen duurzame exploitatie en instandhouding van het huidige complex binnen handbereik. In dit voorstel gaan wij in op de stand van zaken en op de bijzondere (want kwetsbare) positie van de ijshockeyhal in de bedrijfsvoering.

Beoogd effect

Als één van de aandeelhouders wil de gemeente een bijdrage leveren om Thialf als topsportcampus en accommodatie voor faciliteiten voor een breed spectrum aan breedtesporten voor Heerenveen te behouden. In dit voorstel geven wij aan op welke wijze wij daaraan een bijdrage kunnen leveren en hoe wij omgaan met de onzekerheden die er nog zijn.

Argumenten

*1.1 Naast extra inspanningen en commitment van KNSB en NOC*NSF is er nog veel onduidelijk op weg naar een gezonde exploitatie van Thialf.*

In onze brief van 20 april 2021 hebben wij u geïnformeerd over de resultaten van de commissie Eringa, de stand van zaken rond het overbruggingskrediet, de voortgang rond de zonnepanelen, de voortgang met betrekking tot de aangenomen moties (22 juni 2022) en het verdere besluitvormingsproces. De brief is bij de stukken gevoegd en toegelicht tijdens een informatie sessie op 28 april 2021 voor de raad.

Samengevat komt dit op het volgende neer.

Uit het Rapport Eringa blijkt een verregaand commitment tussen Thialf en haar belangrijkste partners KNSB en NOC*NSF om samen de exploitatie van Thialf duurzaam te versterken. Beide partijen geven aan gezamenlijk jaarlijks € 550.000,- extra te kunnen bijdragen aan de operationele exploitatie. Tevens wil de KNSB zich sterk maken meer topsport programma naar Thialf te brengen (trainingscentrum kunstrijden) en wordt van uit de bond gekeken naar curling en shorttrackwedstrijden op nationaal niveau.

Afhankelijk van het wel of niet inschakelen van de zonnepanelen is het operationele exploitatietekort van Thialf inclusief ijshockeyhal daarmee teruggebracht tot respectievelijk € 631.750,- en € 811.750,-. Eringa doet een beroep op de aandeelhouders om dit tekort te dekken (1/3^e gemeente en 2/3^e provincie). Tevens wordt een beroep op de aandeelhouders gedaan om op binnen 1 jaar de benodigde investeringen in de ijshockeyhal te doen om de hal te kunnen blijven gebruiken en om de functionaliteit te verbreden.

Daarnaast is minimaal € 1.000.000,- per jaar nodig om de beide hallen van Thialf de komende 10 tot 15 jaar in stand te kunnen houden (groot onderhoud en vervangingsinvesteringen). Voor deze middelen doen partijen (aandeelhouders, Thialf en KNSB/NOC*NSF) een beroep op het Rijk.

1.2 Beide aandeelhouders zijn bereid Thialf structureel te ondersteunen en hebben daartoe financiële middelen gereserveerd.

De gemeente heeft in de Perspectiefnota (8 juli 2021) € 400.000,- gereserveerd voor steun aan Thialf en het in bedrijf houden van de ijshockeyhal. Indien de gemeente 1/3^e van het operationele tekort zou afdekken dan komt dat neer op € 210.580,- structureel bij het scenario dat de zonnepanelen weer in bedrijf kunnen of € 270.580,- structureel bij het scenario waarbij dat niet kan. De investeringen in de ijshockeyhal komen daarnaast hoogstwaarschijnlijk voor rekening van de gemeente. Daar is veel voor te zeggen gelet op het breedtesport-accent in de ijshockeyhal en het feit dat de provincie destijds de volledige vernieuwing van het huidige Thialf voor haar rekening heeft genomen.

De provincie heeft bij de Kadernota € 542.000,- gereserveerd voor steun aan Thialf. Indien de provincie 2/3^e van het operationele tekort afdekt dan komt dat neer op een bedrag van € 421.170,- respectievelijk € 541.170,-. De provincie lijkt bereid de eventuele investeringen om de zonnepanelen weer in bedrijf te kunnen laten (aanpassingen aan het dak door middel van een coating of compartimentering) voor haar rekening te nemen.

1.3 Er zijn, naast de vraag of het Rijk participeert in de instandhouding van Thialf, nog een aantal vraagtekens weg te nemen.

Op een aantal punten hopen wij dat de komende maanden meer duidelijkheid ontstaat. De vraagtekens, c.q. openstaande punten hebben betrekking op de volgende punten:

1. Goedkeuring Europese Commissie voor herstructureringsplan

Nodig om hulpverleningskrediet te kunnen omzetten in subsidie. Bij afwijzing moet Thialf het krediet terugbetalen en nemen de financiële problemen toe. Wij gaan er van uit dat er op korte termijn goedkeuring wordt verleend.

2. Coronasteun van het Rijk

Inmiddels is duidelijk dat het Rijk middelen beschikbaar stelt om de problemen veroorzaakt door Corona volledig te compenseren. Thialf heeft daarmee in haar begroting al rekening mee gehouden. De gemeente dient de betreffende middelen via een gemeentelijke subsidiebeschikking te verrekenen met Thialf. Om

dat te kunnen doen is overleg/toestemming van de Europese Commissie nodig gelet op de samenhang met de lopende procedure rond de staatssteun aan Thialf. Wij gaan er van uit dat daarover op korte termijn duidelijkheid ontstaat.

3. *Oplossing zonnepanelen*

Nodig om energielasten te drukken en weer SDE-subsidie te krijgen. Komt er geen oplossing dan vervalt een exploitatievoordeel van 180.000 euro per jaar en moet er een oplossing komen voor de groene lening van de Rabobank van 1 miljoen euro. Beoogde oplossing kost eenmalig zo'n 500.000 euro. Naar verwachting kunnen in het derde kwartaal definitieve conclusies worden getrokken.

1.4 *Voor een gezonde en langjarige exploitatie is een forse financiële injectie van het Rijk noodzakelijk.*

Bij het Rijk is een claim van 20 miljoen euro neergelegd voor het in stand houden van het complex. Minimaal is 10 miljoen euro nodig om het complex de komende 10 jaar topsportwaardig te kunnen blijven exploiteren.

Uit het jongste overleg met Kamerleden komt naar voren dat men vindt dat het Rijk zou moeten bijdragen aan Thialf maar dat men vooral benieuwd is naar de wijze waarop Thialf zich verder zou kunnen ontwikkelen en wat daarvan de kosten zijn. De wens om functionaliteiten toe te voegen en Thialf verder uit te bouwen is begrijpelijk, echter volstrekt onhaalbaar binnen de huidige context. Daarvoor zal eerst de basis door middel van een financiële injectie in beheer en onderhoud door het Rijk op orde moeten zijn gebracht.

Als aan deze voorwaarde wordt voldaan zou op termijn kunnen worden ingezet op een verdere inhoudelijke versterking van Thialf.

Met betrekking tot de kansen om Thialf verder door te ontwikkelen tot een nog bredere topsportcampus hebben wij hierna één en ander in beeld gebracht.

1. *Een terugblik op eerdere initiatieven:*

De afgelopen jaren zijn verschillende scenario's geschetst voor het vernieuwen van de ijshockeyhal tot een multi-functionele sport- en evenementenhal. Uit de verschillende opgestelde businesscases komt echter duidelijk naar voren dat een dergelijke hal van weinig toegevoegde waarde is voor de topsport en dat de markt voor breder pallet aan evenementen dermate gering is dat de exploitatielasten bij lange na niet kunnen worden opgebracht. Daarbij speelt een rol dat de ijsbezetting in de afgelopen jaren fors is toegenomen (9 maanden minimaal per jaar) en dat daarmee het werven van evenementen (geldt ook voor de 400 m hal; zie ook het eerdere rapport van LaGroup) zeer beperkt is en bovendien in een voor evenementen ongunstige periode van het jaar.

2. *Meer ijs: derde topsporthal biedt perspectief op volledig ijssportpakket*

Topsport Noord heeft onder de noemer van "Catch the moment" Spoza opdracht gegeven een onderzoek te doen naar de haalbaarheid van een jaarrond beschikbare topsporttrainingshal voor curling, shorttrack, kunstrijden en ijshockey. Een dergelijke trainingshal (zonder publieksfaciliteiten) biedt kansen om meer ijsgerelateerde topsport in/bij Thialf te faciliteren c.q. verbeterd de beschikbaarheid en geeft een oplossing voor bestaande knelpunten in de ijsplanning van topsport en breedtesport. Door Spoza is een businesscase gemaakt die moet worden herijkt op realiteit qua investeringen, financiering en opbrengsten. De beide huidige aandeelhouders van Thialf zullen geen garantstelling op de financiering kunnen en willen leveren gelet op de exploitatietekorten binnen het huidige Thialf.

Indien het Rijk bereid is de investering in deze hal 100% te subsidiëren en de bonden/NOC*NSF (sportprogramma) de operationele exploitatie langjarig afdekt inclusief instandhoudingskosten dan kan deze 3^e hal mogelijk een positieve bijdrage leveren aan de totale bedrijfsvoering van Thialf (draagvlak vergroting). Tevens kan met de toepassing van een nieuw en innovatief ijsvloersysteem (ISS grid systeem: koelleidingen op in plaats van in de betonnen vloer), dat momenteel wordt verkend voor de ijshockeyhal vloer, de hal losgekoppeld blijven van het zwaar belaste systeem van de 400 m hal en

bijdragen aan lagere energielasten en flexibeler gebruik. Ook kan de nieuwe hal, gekoppeld aan de bestaande ijshockeyhal worden benut om voorzieningen van beide hallen aan elkaar te koppelen (kleedruimte, kantine etc.). Indien het Rijk ook deze kosten voor haar rekening neemt dan kan de besparing in de verbouw van de ijshockeyhal ten goede komen aan het groot onderhoud van Thialf.

Met het toevoegen van een derde hal onder de gestelde voorwaarden verstevigd weliswaar de positie van Thialf maar biedt nog geen oplossing voor de problematiek rond de instandhouding van de huidige accommodatie. Daarvoor is minimaal een jaarlijkse injectie van 1 miljoen euro van het Rijk nodig.

3. Versterken innovatie

De innovatiekracht van Thialf wordt onvoldoende benut. Het Innovatielab Thialf biedt volop kansen maar is te veel afhankelijk van losse projectfinanciering. Met een bundeling van krachten kan de wetenschappelijke kant worden verbreed en kan de scope worden verbreed. Wij zien daar geen taak weggelegd voor de beide aandeelhouders maar zien graag een forse inspanning van inhoudelijk betrokken stakeholders en met name ook van marktpartijen, zoals de commerciële schaatsteams.

2.1 *Het in bedrijf houden van de ijshockeyhal vergt op zeer korte termijn een investering in de vloer, de boarding en de luchtbehandeling.*

Met betrekking tot de ijshockeyhal is vernieuwing dringend vereist. Dit bleek in 2019 bij het stabiliseren van het dak. De hal is eigendom van de gemeente. Een constructie waar in 2004 toe besloten is om subsidie voor renovatie te kunnen krijgen. Destijds droegen de aandeelhouders (energiebedrijven) om die reden het eigendom over aan de gemeente. De gemeente bedong daarbij wel dat de aandeelhouders voor vernieuwing, herstel en groot onderhoud verantwoordelijk bleven. Vandaar dat dit in het huurcontract stond dat de aandeelhouders als huurders tekenden.

Eerder hebben wij aangegeven dat het voor de hand ligt dat de gemeente de investeringen in de ijshockeyhal voor haar rekening neemt mede vanwege de belangrijke functie die de hal voor de breedtesport heeft. Tegelijk krijgt de hal een grotere rol als topsportlocatie. Zoals in het rapport van de commissie Eringa staat, wil de KNSB het nationale trainingscentrum voor kunstrijden naar Thialf verplaatsen. Daarnaast kan de ijshockeyhal de shorttrackfunctie versterken. Hiervoor is vernieuwing van de ijshockeyhal nodig, binnen een jaar, schrijft Eringa.

Voor de investeringen in de ijshockeyhal is een globaal programma van eisen en een investeringsraming opgesteld. Wij onderscheiden daarbij 2 fasen.

De eerste fase

Deze bestaat uit het vervangen van de vloer, de boarding en de luchtbehandeling. De kosten daarvan worden geraamd op € 1.555.274,- (inclusief btw). Zoals eerder gesteld is het vervangen van de vloer zeer urgent. Bij een afschrijving van 15 jaar (vanwege de techniek) en 2,5% rente geeft dit een kapitaallast van € 143.000,-/jaar met ingang van 2023 indien de investering in de zomer van 2022 wordt gerealiseerd. Onderzoek naar het toepassen van een verbeterde vloertechniek (leidingen op in plaats van in het beton) moet uitwijzen welke besparing in de investering dit op levert en welke voordelen er binnen de exploitatie ontstaan in de vorm van lagere energielasten en lagere lasten qua beheer en onderhoud.

De tweede fase

Deze fase bestaat uit het verbeteren van de verlichting, kleedkamers, toevoegen van een kantine en extra voorzieningen met het oog op evenementen (aangepassen tribunes, sfeer, schermen etc.). Deze investeringen worden geraamd op € 2.500.000,- (incl. btw). Deze investering is minder urgent dan de eerste fase en kan indien nodig achterwege blijven of worden gekoppeld aan de eventuele derde hal.

Wij stellen, gelet op de urgentie, een krediet beschikbaar te stellen voor het realiseren van de eerste fase van de ijshockeyhal zodat de noodzakelijke voorzieningen komende zomer (2022) kunnen worden gerealiseerd.

3.1 *Inzet van overige middelen door de gemeente is in belangrijke mate afhankelijk van steun van het Rijk in de vorm van een bijdrage in de instandhouding van het huidige complex.*

Met het geven van groen licht voor de investering in de eerste fase van de ijshockeyhal wordt een beslag gelegd van structureel € 143.000,- van de binnen de Perspectiefnota gereserveerde middelen ter grootte van structureel € 400.000,-. Daarnaast wordt de gemeente gevraagd 1/3^e van het eerder aangegeven operationele tekort van Thialf te dekken (€ 210.580,- structureel).

Wij stellen voor daarover (exploitatiesteun) een concreet besluit te nemen nadat het Rijk zich heeft uitgesproken over steun en de vorm waarin deze steun gestalte krijgt. Dat geldt ook voor een eventuele investering in de tweede fase van de ijshockeyhal.

Risico's of kanttekeningen

De risico's zijn de volgende:

- Het rijk draagt niet bij: in dat geval zal de huidige accommodatie langzaam wegwijnen als de beide aandeelhouders niet extra bijspringen;
- De toegezegde bijdragen van de KNSB en NOC*NSF (rapport Eringa) worden niet vertaald in concrete overeenkomsten; deze risico's worden beperkt als beide aandeelhouders wel staan voor de afspraken uit het rapport Eringa;
- De dossiers rond zonnepanelen, verzekeraarbaarheid en staatsteun vallen tegen.

Communicatie en participatie

n.v.t.

Financiën

Voorgesteld wordt voor 2022 een investeringskrediet van € 1.555.274 beschikbaar te stellen voor de vervanging van de vloer, de boarding en de luchtbehandeling in de IJshockeyhal Thialf. De lasten bedragen bij een afschrijvingstermijn van 15 jaar en 2,5 % rente jaarlijks € 143.000, te beginnen in de jaarschijf 2023.

In de Perspectiefnota 2021 is voor IJshockeyhal en Thialf samen € 400.000 gereserveerd.

Na inzet van structureel € 143.000 voor de dekking van kapitaallasten in de IJshockeyhal is € 257.000 beschikbaar om bij te dragen in het exploitatietekort van Thialf.

Bijlagen

- brief aan de raad van 20 april 2021
- rapport Eringa
- begrotingswijziging